

เรื่อง รายงานผลการประชุมเชิงปฏิบัติการยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน

หน่วยงานรับผิดชอบ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1. เรื่องเดิม

ตามที่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มียุทธศาสตร์การ พัฒนาสังคม 2550 โดยประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์หลัก คือ ยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน ยุทธศาสตร์ สังคมเข้มแข็ง และยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรม โดยกระบวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต้องเกิดจากความ ร่วมมือของภาคีทุกภาคส่วน เพื่อนำพาสังคมไทยไปสู่สังคมที่ดั่งามและอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน นั้น

2. ข้อเท็จจริง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการจัดประชุมเชิง ปฏิบัติการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2549 ณ โรงแรมปรินทร์พาเลซ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม โดย กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีภาคีเครือข่ายภาคชุมชน ภาคประชาสังคม และภาคองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก และองค์กรภาครัฐหนุนเสริม โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (รายละเอียดตาม เอกสารแนบ)

2.1 ปาฐกถาพิเศษเรื่อง “สังคมไทยเป็นสังคมที่ดั่งาม และอยู่เย็นเป็นสุข ร่วมกัน” โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้นำร่างนโยบายด้าน สังคมที่เกี่ยวกับกระทรวง เสนอขึ้นไปและบูรณาการเข้ากับนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะในนโยบายข้อ 3.2 จัดทำแผนปฏิรูปสังคมอยู่เย็นเป็นสุข ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ และ 3.6 สร้างความเข้มแข็งของทุก ชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคม และในฐานะที่กระทรวงนี้ทำงานเกี่ยวกับคนกับสังคม จึงต้องซึ่งมีความ เชื่อมโยงสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับนโยบายด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง การต่างประเทศ และอื่น ๆ โดย กระทรวงได้มียุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลข้อ 3.2 โดยมีหัวใจ สำคัญในการนำสังคมไทยไปสู่สังคมที่ดั่งามและอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คือ 1) การสร้างสังคมไทย ให้เป็น สังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน 2) เป็นสังคมที่เข้มแข็ง ขยายความคือ ชุมชน ท้องถิ่น กลุ่มคน เข้มแข็ง และ 3) เป็นสังคมคุณธรรม ถูกต้อง ดั่งาม การจัดการตนเอง ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชน และสิทธิชุมชน โดยส่งเสริมบทบาทของชุมชน องค์กร อาสาสมัคร การ

ดูแลเด็ก เยาวชน คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส สิทธิและความเท่าเทียมกันของสตรี

นโยบายเป็นเรื่องสำคัญ และเกี่ยวกับคนจำนวนมาก หลักการสำคัญที่ดีสำหรับการกำหนดนโยบายและการบริหารนโยบาย ก็คือการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมพิจารณา ร่วมไตร่ตรอง ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายควรมีโอกาสสะท้อนความคิดเห็นต่อนโยบายที่กำหนดไว้ก่อนที่จะนำไปปฏิบัติ กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ มีความตระหนักเป็นอย่างดีว่าในการจะทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันได้ การขับเคลื่อนเพื่อให้นโยบายประสบผลสำเร็จ ต้องมีการบริหารจัดการร่วมกัน วิธีการปฏิบัติร่วมกัน ตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่นเล็กๆ ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการใช้เครื่องมือ After Action Review (AAR) เพื่อติดตามประเมินผล ค้นหากรณีที่ดีเด่น น่าสนใจ มาเล่าสู่กันฟัง เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และนำไปสู่แนวทางการปรับปรุงพัฒนางานที่ดีขึ้น โดยมีภาคีพัฒนาที่สำคัญในพื้นที่ อย่างน้อย 3 ส่วน คือ ภาคประชาชน/ชุมชน ภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการส่วนภูมิภาค และมีภาคีพัฒนาอื่น ๆ หนุนเสริม ภาคธุรกิจ เช่น องค์กรสาธารณประโยชน์ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ มุ่งหวังให้ทุกพื้นที่ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่ตนเองทั้งนี้ขอให้ทุกคนยึดหลักคิดสำคัญ 3 ประการ

1) **หลักการจัดการตนเองของประชาชน** คือ หลักการพึ่งตนเอง กระทรวงจะต้องเอื้ออำนวยให้คน ให้ชุมชน สามารถสร้างความเข้มแข็งให้ตนเองและจัดการตนเองได้

2) **หลักการระดมพลังสร้างสรรค์** ทำให้เกิดพลังในการพัฒนา พลังขยายผล โดยการกระตุ้นส่งเสริม ทำซ้ำ ทำให้เกิดการรวมเป็นพลังสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ

3) **หลักการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง** ทำได้ในระดับบุคคล การเรียนรู้หมายถึง การปฏิบัติ และระดับครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งเป็นการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกัน

ถ้าเรานำหลักทั้ง 3 ประการมาปฏิบัติ จะเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติ นโยบาย ได้อย่างแท้จริง มีคุณค่า และได้มีการพัฒนานโยบายไปอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ จักได้นำนโยบายของรัฐบาล และหลักคิดทั้ง 3 ประการ มาเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินการร่วมกันอย่างเข้มแข็งเข้มข้นและต่อเนื่อง เพื่อจะได้ร่วมสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่ต้งามและอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

**2.2 การบรรยายพิเศษเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม โดย นายเอนก นาคะบุตร ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์**

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม เป็นการทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ทำความดี โดยเป็นโอกาสทำความดีถวายในหลวง และเป็นการท้าทายการทำงานว่าจะปฏิบัติอย่างไรให้ครอบคลุมทั่วประเทศทุกหมู่บ้านในการให้ดูแลกลุ่มผู้ถูกทอดทิ้ง โดยมีประเด็นที่สำคัญคือ

1) ผู้ถูกทอดทิ้งที่สัมผัสได้ด้วยความรู้สึก ไม่ใช่ตามหลักวิชาการ เขาคือใคร เมื่อคิดถึงผู้ถูกทอดทิ้งที่อ่อนแอในสังคม ในปี 2549 เรานึกถึงใคร

2) มีความดีในแผ่นดินอยู่แล้ว ในระดับครอบครัว ชุมชน เครือข่ายดูแลในทุกจังหวัด ความดีเหล่านี้ที่เป็นต้นแบบ ซึ่งทุกภาคส่วนจะต้องระบุว่าต้องมีชุมชนองค์กรใดที่จะเป็นชุมชนต้นแบบที่โน่นบ้าง และจะขยายผลระดับความดี ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม 2549 เพื่อทำเต็มแผ่นดินทุกตำบล ภายใน 3 เดือน

3) องค์ประกอบสำคัญในการค้นหาผู้ถูกทอดทิ้ง ของยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน ได้แก่ 5 ก คือ ก.1 ค้นหาตนเอง ก.2 การมีส่วนร่วมร่วมกัน ก.3 กลุ่มอาสาสมัคร ก.4 กองทุน และ ก.5 กรรมการ ซึ่งทุกภาคส่วนในพื้นที่ทำอย่างไรจะให้มีการเชื่อมโยง 5 ก เพื่อเป็นกลไกทำความดีร่วมกันอุ้มชูในพื้นที่ให้ทำงานกันเอง เราคอยหนุน เกิดการรวมตัว พุดคุย การอยู่เย็นเป็นสุขไม่จำเป็นต้องเป็นขั้นตอน ทุกท่านช่วยกันกันคิด

ทั้งนี้ในกระบวนการทำงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการผลักดันนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล และยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม ต้องใช้พลังการสร้างสรรค์ที่ร่วมมือกัน โดยเฉพาะใน 3 ยุทธศาสตร์ กล่าวคือ

1) ยุทธศาสตร์สังคมไทยไม่ทอดทิ้งกันทำความดีของแผ่นดิน ขยายตัวไม่ให้เกิดสังคมไทยที่ทอดทิ้งกัน มีความสุขร่วมกันได้ในวันที่ 5 ธันวาคม 2549 ก่อน เมษายน 2550 ขับเคลื่อนทุกตำบลดูแลผู้ถูกทอดทิ้ง ให้เต็มได้อย่างไร พุดคุยเรื่องระบบ ระหว่างหน่วยงาน ได้แก่ พม. สป.สช. อปท. ระบบการดูแลแบบมีโครงสร้าง สมทบเต็มประเทศ ใน 3 – 4 เดือน ร่วมมือกันอย่างไร รวมถึง พ.ร.บ.ที่จะเป็นกลไกในการขับเคลื่อน

2) ยุทธศาสตร์สังคมเข้มแข็ง เป็นการขับเคลื่อนกลไกในการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาสังคม ซึ่งจะเปิดเวทีจุดประกายสังคมเข้มแข็ง ในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2549 และมีการบูรณาการร่วมคิดร่วมทำโดยอาศัยทุกภาคส่วน ให้ประชาชนมีข้อเสนอต่อสังคม และจัดสมัชชาสังคมไทย คิดจากผู้รู้ 76 จังหวัด 999 คน นำจิตวิญญาณของทุกภาคส่วนมาระดมความคิดให้เป็นทิศทางรวมเป้าหมายทำให้เกิดพลังความคิด ความรู้ พลังการขับเคลื่อน โดยกระทรวงขับเคลื่อนต่อ 76 จังหวัดทุกทั้งประเทศ

3) ยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรม โดยจะเริ่มจากการให้ความสำคัญกับหลักสุตรคุณธรรมเป็นเรื่องขององค์กร และการสร้างวิถีคิด กลไก วิธีการ ให้กระบวนการลดความขัดแย้ง รัฐบาลทำอย่างไรให้เกิดคลินิกยุติธรรมทุกจังหวัด เริ่มวันที่ 22 พฤศจิกายน 2549 สร้างสันติวิธีแบบกระบวนการ มีแผนแม่บท และการขับเคลื่อนภาคประชาสังคม อยากเห็นชุมชนภาคประชาชนมีส่วนร่วม ให้กระบวนการทาง กม. ทำงาน พุดคุย ทั้งกระบวนการและเชิงเป้าหมายและจัดทำแผนแม่บทคุณธรรม เสนอรัฐบาล

## 2.3 การบรรยายพิเศษ เรื่อง การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน โดย นายแพทย์ พลเดช ปิ่นประทีป เลขาธิการประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ยุทธศาสตร์ปฏิรูปสังคมมี 3 ยุทธศาสตร์ เริ่มจากสังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน ไปสู่สังคมเข้มแข็งและนำไปสู่สังคมคุณธรรม การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน เราต้องทำอะไรเป็นรูปธรรมมีตัวชี้วัดได้ โดยทำเป็น Road Map ของยุทธศาสตร์ ว่า 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน จะขับเคลื่อนเป็นอย่างไร มีผลเป็นอย่างไร ซึ่ง รวท. จะเป็นผู้ประกาศแต่ละช่วง

ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกัน เป้าหมาย มี 3 เรื่อง คือ 1) เข้าหา โอบอุ้มผู้ยากลำบาก ผู้ด้อยโอกาส ผู้ถูกทอดทิ้งและผู้รับผลกระทบ 2) ยกจิตใจคนไทยทั้งสังคมให้สูงขึ้น พร้อมกันทั่วประเทศพร้อมกันในการร่วมช่วยเหลือ และ 3) ถักทอเครือข่ายในการดูแลไม่ทอดทิ้งกัน เป็นศูนย์ประสานงานอาสาสมัครและการให้

ขั้นตอนการทำงานต่อไป มี 3 Workshop 2 Action วันนี้เรามีภาคส่วนต่างๆ มาจากทุกจังหวัด มาทำความรู้จักกัน เพื่อทำงานร่วมกัน และเรียนรู้สร้างความชัดเจนในกรอบการทำงานเป็น Workshop ครั้งที่ 1 ในส่วนครั้งที่ 2 จะเป็นการซักซ้อมเครือข่าย ปฏิบัติการในระดับจังหวัด โดยมีโจทย์ใหญ่คือ การ identify กลุ่มเป้าหมาย เราไม่มี definition กำหนดให้ จังหวัดต้องไปร่วมกันกำหนดเอง ในส่วนของ Action ที่หนึ่ง หรือการปฏิบัติการหนึ่ง คือการค้นหาข้อมูล กลุ่มเป้าหมายผู้ถูกทอดทิ้ง กำหนดเป้าหมายและวิธีการดูแลกัน ทำ mapping ทั้งกลุ่มเป้าหมายและเครือข่ายดูแล ต้องทำทั้งจังหวัดให้ครอบคลุม สำหรับปฏิบัติการ 2 กำหนดวัน D Day ไว้ในวันที่ 5 ธันวาคม 2549 โดยต้องมีลักษณะการประกาศ สถาปนา กระบวนการสังคมไทยไม่ทอดทิ้งกันทุกจังหวัด และจัดเป็นวันแถลงผลงานในวันมาฆบูชา โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ได้กำหนดโจทย์เพื่อให้เป็นการทดลองและนำไปปรับใช้ในพื้นที่ 3 ประเด็น คือ

ประเด็นระดมความคิดที่ 1 ใครคือ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากลำบาก ผู้ถูกทอดทิ้ง และผู้รับผลกระทบ จะรู้ได้ และเข้าถึงได้ด้วยวิธีไหน มีใคร – องค์กรใด – เครือข่าย ไต บ้าง ในจังหวัดที่กำลังดูแลคนเหล่านี้อยู่ และมีศักยภาพครอบคลุม กลุ่ม / คนพื้นที่ ได้แก่ไหน เช่น ในจังหวัด มีกลุ่มออมทรัพย์อยู่แล้ว แต่ไม่ครอบคลุม ท่านต้องรู้ศักยภาพ ถ้าจะให้ครอบคลุม ต้องทำอย่างไร และทำ Mapping ผู้ให้กับผู้รับ

ประเด็นระดมความคิดที่ 2 เมื่อได้ทำ mapping แล้ว ในการรณรงค์ครั้งนี้ เครือข่ายภาคประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นจะเป็นพระเอก จึงต้องแบ่งพื้นที่ / กลุ่มเป้าหมาย เพื่อดูแลให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดอย่างไร (ต้องหาช่องโหว่และอุดให้ได้) ถ้าเครือข่ายเป็นผู้ดูแลแล้ว จะให้ พมจ. สนับสนุนอะไรบ้าง และจะทำอย่างไรเพื่อร่วมขบวนการสังคมไทย ไม่ทอดทิ้งกัน ในวัน D Day เป็นวันที่ 5 ธันวาคม 2549

/ ประเด็น...

ประเด็นระดมความคิด 3 จะจัด workshop 2 และ Action 1,2 ที่จังหวัดอย่างไร  
เมื่อไร และต้องการการสนับสนุนอะไร

## 2.4 สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย

- การ identify กลุ่มเป้าหมาย จะต้องมีการจำแนกออกมาให้ชัด
- การทำเวทีประชาคม ต้องระวังที่จะไม่ไปลดคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- เรื่องการ mapping ควรจะเอาองค์การเฉพาะที่องค์กรไปช่วยกลุ่มเป้าหมาย
- เรื่องสายด่วน พมจ. ขณะนี้มี ศูนย์ประชาบดี เครือข่ายชุมชน เชื่อมกับสถานีวิทยุ INN และสถานีวิทยุชุมชน หากเชื่อมกันได้ จะสามารถขับเคลื่อนการไม่ทอดทิ้งกันของคนในสังคม
- ประเด็นสำคัญ เรากำลังจะจัดให้มีความร่วมมือกัน 3-4 ภาคี โดยภาคีใหญ่ คือ ประชาชน ทุกคนอยากเห็นการทำงานร่วมเป็นพหุภาคี ในการทำงานสังคมไม่ทอดทิ้งกัน หัวใจ การค้นหา การดูแล การโอบอุ้ม คือ เขาจะจัดการกันเอง พหุภาคี เป็นกลไกการขับเคลื่อน ทั้ง 3 ประเด็นยุทธศาสตร์
- พม.เป็นผู้ประสานงาน ในการขับเคลื่อนให้แม่ข่ายพื้นที่ในจังหวัดค้นหาผู้ถูกทอดทิ้ง ให้คณะทำงานของ ร่วมมือกับเครือข่ายที่มีอยู่ มีฐานข้อมูล และการใช้สื่อ เพื่อสร้างความร่วมมือ
- ขั้นตอนการทำงาน มี 5 ขั้นตอน คือ
  - ขั้นตอนที่ 1 ในแต่ละจังหวัดค้นหาแม่ข่าย
  - ขั้นตอนที่ 2 ค้นหาเป้าหมาย โดยใช้แม่ข่าย
  - ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบกลุ่มเป้าหมาย บุคคลเป้าหมาย ด้วยเวทีประชาคม
  - ขั้นตอน 4 ทำฐานข้อมูล มีทั้งส่วนที่เป็นข้อมูลตัวปัญหา บุคคลที่เป็นผู้ด้อยโอกาส และข้อมูลที่เป็นศักยภาพ ที่จะไปให้ความช่วยเหลือ ทั้ง ผู้นำ แม่ข่าย ที่อยู่ จำนวน อาสาสมัครในองค์กร
  - ขั้นตอนที่ 5 ฐานข้อมูลต้องมารวบรวมไว้ที่พมจ. ในฐานะเลขานุการ พมจ. ไม่น่าจะเป็นประธาน แต่ต้องเป็นเลขานุการ เพราะให้ ภาคประชาชนเป็นพระเอก ควรต้องตั้งคณะทำงาน ฯ ใช้ พมจ.เป็นที่ทำงาน ส่วนประธาน เป็นภาคประชาชน

## 2.5 การนำเสนอแนวคิดและกล่าวปิดท้ายการประชุม โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ยุทธศาสตร์สังคม ที่ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ และเป็น 3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันสังคมไม่ทอดทิ้งกัน สังคมเข้มแข็ง และสังคมคุณธรรม เกี่ยวข้องกัน เกื้อกูลซึ่งกันและกัน เมื่อพูดถึงสังคมเข้มแข็ง ก็ต้องเกี่ยวกับ สังคมคุณธรรมและสังคมไม่ทอดทิ้งกัน เมื่อพูดถึงสังคมคุณธรรม

/ ยอมต้อง...

ยอมต้องเกี่ยวข้องกับสังคมเข้มแข็งและสังคมไม่ทอดทิ้งกัน ในทางปฏิบัติเราอย่ามัวคำนึงถึงสังคมเข้มแข็ง และสังคมคุณธรรมไปเลย ทั้งนี้ในการขับเคลื่อนสังคมไม่ทอดทิ้งกัน เป็นการเคลื่อนสังคม ซึ่งเป็นจิต พื้นฐาน อย่าทำเป็นการสงเคราะห์ เขาเป็นผู้ที่มีความยากลำบากพิเศษหน่อย ที่สังคมรอบข้าง ไม่ได้ปล่อย ปลดละเลย ไปดูแลสนับสนุนให้อยู่ได้ อย่างมีศักดิ์ศรี มนุษย์ทุกคนมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีคุณค่า

ในการทำงานกับคน กับสังคม ขณะนี้เรากำลังกระตุ้นสังคมให้มีความรัก และความดี โดยกระตุ้นด้วยปัญญา เรากำลังใช้ความรัก ผลสมความดี โดยกระตุ้นด้วยปัญญา โดยการจัดการตนเอง ซึ่งจะเป็นการคงไว้ซึ่งศักดิ์ศรี และนำไปสู่การจัดการตนเอง ได้อย่างยั่งยืนและยาวนาน เรากำลังใช้ความรัก และความดี กระตุ้นสังคม เรากำลังค้นหาผู้ยากไร้ เราจึงไม่ได้ทำอะไรใหม่เอี่ยม เราไปเพิ่มเติมสิ่งที่มีอยู่แล้ว ให้ เข้มข้นจริงจัง ใช้ทุนเดิมที่มีอยู่แล้วให้ได้ ไม่ได้ทำอะไรซับซ้อนยุ่งยาก ทำเรื่องซึ่งใช้หัวใจเราบอก ทำด้วยความ รัก นี่คือ ความดีที่มีอยู่ในหัวใจของคน ในการดำเนินการเช่นนี้ เราสรุปตรงกันว่า บทบาทที่สำคัญที่สุด คือ บทบาทของชุมชนท้องถิ่น แต่เนื่องจากเราได้ก้าวหน้าพัฒนาไปมาก คือเรามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ เรามีราชการส่วนภูมิภาค ที่เป็นกิ่งก้านสาขาของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคที่ได้คลุกคลีกับภาค ประชาชน ที่พร้อมจะทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉะนั้น อบต. ส่วนราชการส่วนภูมิภาค เคยมี ระบบใช้ จปฐ. ล่าสุดมีการจดทะเบียนคนยากจน แต่วิธีง่าย ๆ ซึ่งชุมชนท้องถิ่นทำได้ คือ ใช้หัวใจกับสมอง และ สองมือ หัวใจ สมองและสองมือ ช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นค้นหาได้ไม่ยากว่าใครคือผู้ด้อยโอกาส ซึ่ง ช่วยให้เขาดูแล ตนเอง จัดการตนเองได้ดีขึ้น เมื่อค้นได้แล้วลงมือทำ ทำแบบต่อเนื่อง การพัฒนาตนเอง ครอบคลุม ชุมชน ต้อง ทำอย่างต่อเนื่อง และทำให้ก้าวหน้าไปกว่านั้น คือ เรื่องการจัดการความรู้ สิ่งทั้ง 4 ฝ่ายทำ คือ ภาคชุมชน ภาครัฐ ภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม ให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาต่อไปได้อีก ถ้ามี การพูดกัน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงระยะสั้น คือ ไปเอื้อเพื่อเกื้อกูลให้เกิดการพัฒนา กับการพัฒนากระดืบใน ระยะยาว คือ ให้เกิดระบบสวัสดิการชุมชนโดยเฉพาะการผสมผสานระบบสวัสดิการกับที่รัฐจัดให้ รวมทั้งที่ องค์กรท้องถิ่นช่วยเหลือกันเอง เพื่อดึงดูดให้รัฐต้องเข้ามาช่วยสนับสนุน ทำยที่สุด เมื่อมีการพัฒนาเชิงจัดการ จะมีการนำเรื่องดี ดี มาสื่อสารระหว่างกันผ่านสังคม ผ่านสื่อต่าง ๆ ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งสังคม นั้น หมายถึงคนทุกกลุ่มทุกระดับ ซึ่งเป็นพลังการเคลื่อนสังคมที่ดีที่สุด การพัฒนา คือ การอภิวัดณ์ ทำให้พัฒนา ยิ่งขึ้น ยุทธศาสตร์สังคมไม่ทอดทิ้งกันจะเป็นการอภิวัดณ์สังคมให้ดีขึ้น มีแผนงานที่กำหนดไว้ และนำไปสู่การ มีปิติสุขร่วมกันที่ได้ทำงานอย่างมีจุดหมาย

### 3. ข้อพิจารณา

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์พิจารณาแล้วเห็นสมควร รายงาน ให้คณะรัฐมนตรีได้ทราบผลการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ